

Globalni 2014-24
akcioni plan za
ukidanje
apatridije

“Apatridija je apsolutno kršenje ljudskih prava pojedinca. Bilo bi duboko neetički produžavati patnju koju ona uzrokuje kada su rešenja tako jasno na domak ruke. U ovom Globalnom akcionom planu izložena je strategija za konačno ukidanje ove ljudske patnje u roku od 10 godina. Računam na vašu podršku i pomoć kako bismo ovaj ambiciozni cilj pretvorili u stvarnost.”

Antonio Gutereš (Antonio Guterres),
Visoki komesar Ujedinjenih nacija za izbeglice

Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbeglice
Odeljenje za međunarodnu zaštitu

Novembar 2014.

Fotografija na prednjoj korici: Mala Romkinja u Hrvatskoj već zna kako je teško biti bez državljanstva. Ona živi sa svojom porodicom u sklepanom sobičku bez tekuće vode, struje ili sanitarnih uslova. Oni preživljavaju skupljajući staro gvožđe.
UNHCR/ N Lukin / Novembar 2010. godine

Sadržaj

Rezime	2
Pregled	4
Izjava o namerama	4
Uvod	4
Opšta strategija	5
Resursi	6
Istorijat	6
10 Aktivnosti za ukidanje apatridije	7
Aktivnost 1: Rešiti najteže postojeće situacije apatridije	7
Aktivnost 2: Osigurati da se nijedno dete ne rodi bez državljanstva	9
Aktivnost 3: Ukloniti rodnu diskriminaciju iz zakona o državljanstvu	12
Aktivnost 4: Sprečiti uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga	13
Aktivnost 5: Sprečiti apatridiju u slučajevima državne sukcesije	15
Aktivnost 6: Dati status kojim se osigurava zaštita migrantima bez državljanstva i olakšati njihovu naturalizaciju	16
Aktivnost 7: Osigurati upis u matičnu knjigu rođenih radi sprečavanja apatridije	18
Aktivnost 8: Izdati dokumenta o državljanstvu onima koji na to imaju pravo	21
Aktivnost 9: Pristupiti Konvencijama UN o apatridiji	23
Aktivnost 10: Poboljšati kvantitativne i kvalitativne podatke o populacijama apatrida	24
Aneks 1	26
Aneks 2	27

Rezime

1. Ciljevi

UKINUTI APATRIDIJU U ROKU OD 10 GODINA, *Globalnim akcionim planom za ukidanje apatridije: 2014 - 2024* se uspostavlja okvir za usmeravanje od 10 aktivnosti koje države treba da preduzmu, uz podršku UNHCR-a i drugih nosilaca interesa kako bi:

- našle rešenja za najteže postojeće situacije apatridije;
- sprečile pojavu novih slučajeva apatridije; i
- bolje identifikovale i zaštitile populacije apatrida.

2. 10 aktivnosti za ukidanje apatridije

DRŽAVE SE PODSTIČU da preduzmu jednu ili više od sledećih 10 aktivnosti kako bi postigle ciljeve u ovoj oblasti do 2024. godine. UNHCR, druge UN i međunarodne agencije, regionalne organizacije, građansko društvo i lica bez državljanstva imaju svoje uloge koje treba da izvrše u pružanju podrške vladama da sprovedu odgovarajuće aktivnosti. S obzirom na to da su uzroci, profil i razmere apatridije različite, neće biti potrebno u svim zemljama sprovesti sve aktivnosti.

Aktivnost 1:

REŠITI NAJTEŽE POSTOJEĆE SITUACIJE APATRIDIJE

- Cilj: Nađena rešenja za sve velike situacije apatridije koje nisu u vezi sa izbegištvom.

Aktivnost 2:

OSIGURATI DA SE NIJEDNO DETE NE RODI BEZ DRŽAVLJANSTVA

- Cilj: Nema prijavljenih slučajeva apatridije među decom.
- Cilj: Sve države imaju odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se deci apatridima rođenoj na njihovoj teritoriji daje državljanstvo.
- Cilj: Sve države imaju odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se deci nepoznatog porekla pronađenoj na njihovoj teritoriji (nahočad) daje državljanstvo.
- Cilj: Sve države imaju zaštitni mehanizam u svojim zakonima o državljanstvu kojim se omogućava davanje državljanstva deci njihovih državljana rođenoj u inostranstvu, koja ne mogu da steknu drugo državljanstvo.

Aktivnost 3:

UKLONITI RODNU DISKRIMINACIJU IZ ZAKONA O DRŽAVLJANSTVU

- Cilj: Sve države imaju zakone o državljanstvu koje muškarce i žene ravnopravno tretiraju kada je reč o prenošenju državljanstva na njihovu decu i kada je reč o sticanju, promeni i zadržavanju državljanstva.

Aktivnost 4:

SPREČITI USKRAĆIVANJE, GUBITAK ILI LIŠENJE DRŽAVLJANSTVA IZ DISKRIMINATORNIH RAZLOGA

- Cilj: Nijedna država nema zakone o državljanstvu kojima se dozvoljava uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.

Aktivnost 5:

SPREČITI APATRIDIJU U SLUČAJEVIMA DRŽAVNE SUKESIJE

- Cilj: Nema slučajeva apatridije uzrokovanih budućim situacijama državne sukcesije.

Aktivnost 6:

DATI STATUS KOJIM SE OSIGURAVA ZAŠTITA MIGRANTIMA BEZ DRŽAVLJANSTVA I OLAKŠATI NJIHOVU NATURALIZACIJU

- Cilj: 70 država vrši identifikaciju migranata bez državljanstva kroz postupke utvrđivanja apatridije što dovodi do zakonitog statusa kojim se dozvoljava boravak i garantuje uživanje osnovnih ljudskih prava i olakšava naturalizacija.

Aktivnost 7:

OSIGURATI UPIS U MATIČNU KNJIGU ROĐENIH RADI SPREČAVANJA APATRIDIJE

- Cilj: Nema prijavljenih slučajeva apatridije zbog neupisivanja u matičnu knjigu rođenih.

Aktivnost 8:

IZDATI DOKUMENTA O DRŽAVLJANSTVU ONIMA KOJI NA TO IMAJU PRAVO

- Cilj: Nijedna država nema populacije koje imaju pravo na državljanstvo po zakonu, ali koje ne mogu da pribave dokument kojim se dokazuje državljanstvo.

Aktivnost 9:

PRISTUPITI KONVENCIJAMA UN O APATRIDIJU

- Cilj: 140 država su članice Konvencije iz 1954. godine o pravnom položaju lica bez državljanstva.
- Cilj: 130 država su članice Konvencije iz 1961. godine o smanjenju broja slučajeva apatridije.

Aktivnost 10:

POBOLJŠATI KVANTITATIVNE I KVALITATIVNE PODATKE O POPULACIJAMA APATRIDA

- Cilj: Kvantitativni podaci o populacijama apatrída su dostupni javnosti za 150 država.
- Cilj: Kvalitativna analiza populacija apatrída je dostupna javnosti za najmanje 120 država.

Pregled

Izjava o namerama

OKONČATI APATRIDIJU u roku od 10 godina kroz pronalaženje rešenja za postojeće situacije i sprečavanje pojave novih slučajeva apatridije.

Uvod

U SVETU KOJI SE SASTOJI OD DRŽAVA, problem apatridije je i dalje upadljiva anomalija sa razornim uticajima na živote bar 10 miliona ljudi širom sveta koji žive bez ikakvog državljanstva.¹ U oktobru 2013. godine, visoki komesar UN za izbeglice je pozvao na "potpunu posvećenost međunarodne zajednice ukidanju apatridije."² *Globalni akcioni plan za ukidanje apatridije: 2014 - 2024 (Globalni akcioni plan)*, sačinjen u konsultacijama sa državama, građanskim društvom i međunarodnim organizacijama, daje okvir kojim će se rukovoditi napori u ovoj oblasti, a koji se sastoji od 10 Aktivnosti koje treba sprovesti da bi se ukinula apatridija u roku od 10 godina. Ukoliko bude odgovarajućeg liderstva i delotvorne primene *Globalnog akcionog plana*, apatridija može da bude ukinuta u roku od jedne decenije.

Globalni akcioni plan **obuhvata aktivnosti usmerene na:**

- **nalaženje rešenja** za postojeće situacije apatridije;
- **sprečavanje pojave novih slučajeva apatridije;** i
- bolju **identifikaciju i zaštitu** lica bez državljanstva.

10 aktivnosti za ukidanje apatridije su:

- **Aktivnost 1:** Rešiti najteže postojeće situacije apatridije.
- **Aktivnost 2:** Osigurati da se nijedno dete ne rodi bez državljanstva.
- **Aktivnost 3:** Ukloniti rodnu diskriminaciju iz zakona o državljanstvu.
- **Aktivnost 4:** Sprečiti uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.
- **Aktivnost 5:** Sprečiti apatridiju u slučajevima državne sukcesije.
- **Aktivnost 6:** Dati status kojim se osigurava zaštita migrantima bez državljanstva i olakšati njihovu naturalizaciju.
- **Aktivnost 7:** Osigurati upis u matičnu knjigu rođenih radi sprečavanja apatridije.
- **Aktivnost 8:** Izdati dokumenta o državljanstvu onima koji na to imaju pravo.
- **Aktivnost 9:** Pristupiti Konvencijama UN o apatridiji.
- **Aktivnost 10:** Poboľšati kvantitativne i kvalitativne podatke o populacijama apatrida.

S obzirom da se uzroci, profil i razmere apatridije razlikuju, nije potrebno sprovesti sve aktivnosti u svim zemljama. Zaista, u većini slučajeva, samo jedna ili dve aktivnosti će biti relevantne za rešavanje apatridije u kontekstu određene zemlje. Iz tog razloga, aktivnosti predstavljene u ovom *Globalnom akcionom planu* nisu izložene prema redosledu realizacije, prioritetu ili značaju. UNHCR, druge UN i međunarodne agencije, regionalne organizacije, građansko društvo i lica bez državljanstva imaju svoju ulogu u pružanju podrške vladama da sprovedu odgovarajuće aktivnosti.

¹ U engleskom originalu *Globalnog akcionog plana* se za državljanstvo u citavom tekstu naizmenično koriste dva izraza sa istim značenjem – citizenship i nationality.

² Završne napomene visokog komesara na 64. zasedanju Izvršnog komiteta UNHCR-a, 4. oktobar 2013. godine: <http://un.9159.html>

Za svaku aktivnost, u *Globalnom akcionom planu* se daju raspoložive informacije (Početna pozicija) i ciljevi koje treba ostvariti u roku od 10 godina. U njemu su također dati ključni događaji, ili međuciljevi, za 2017. i 2020. godinu, koji će obeležiti napredak ka ostvarivanju ciljeva.

Nekoliko aktivnosti je međusobno povezano. Stoga, ostvarenje ciljeva jedne aktivnosti, može da dovede do delimičnog ostvarenja ciljeva neke druge aktivnosti. Na primer, povećanje broja država članica Konvencije iz 1961. godine o smanjenju broja slučajeva apatridije u okviru Aktivnosti 9, moglo bi takođe da dovede do toga da te države usvoje ili poboljšaju odredbe u svojim zakonima o državljanstvu kako bi se postarale da se nijedno dete ne rodi bez državljanstva u skladu sa Aktivnošću 2.

Zemlje se podstiču da sprovode aktivnosti kroz izradu i primenu nacionalnih akcionih planova (vidi Aneks 1). U ovim nacionalnim akcionim planovima mogu da se izlože detaljne strategije za izvršenje odabranih aktivnosti i utvrde detaljni ciljevi i ključni događaji na nivou zemlje. Preporučuje se da se nacionalni akcioni planovi rade kroz jedan konsultativni proces kojim je obuhvaćeno učešće UNHCR-a, drugih UN i razvojnih aktera i regionalnih tela u slučajevima u kojima je to od značaja, nacionalnih institucija (resorna ministarstva, parlament, itd.), građanskog društva i grupa apatrida. Države se podstiču da sprovode periodične analize svojih nacionalnih akcionih planova. UNHCR će izveštavati o napretku koji je ostvaren prema *Globalnom akcionom planu* svake dve godine. Ukoliko nacionalni akcioni plan nije sačinjen, UNHCR će nastaviti da promoviše ključne aktivnosti u datoj zemlji.

Opšta strategija

KAKO BI POMOGAO ZEMLJAMA DA OSTVARE CILJEVE ovog *Globalnog akcionog plana*, UNHCR i partneri će:

- **Identifikovati faktore** koji mogu da doprinesu stvaranju novih slučajeva apatridije ili koji sprečavaju razrešenje postojećih situacija;
- **Sačiniti i primeniti nacionalne akcione planove** za sprovođenje relevantnih aktivnosti;
- **Organizovati diskusije u formatu okruglih stolova na nivou zemlje** sa vladama, građanskim društvom, drugim UN agencijama i nosiocima interesa, i vršiti participatorne procene sa zajednicama apatrida radi obezbeđenja informacija potrebnih za izradu nacionalnih akcionih planova;
- **Pružati stručne savete** i, tamo gde je potrebno, resurse za podršku vladama i populacijama apatrida;
- **Promovisati razmenu dobre prakse** u rešavanju problema apatridije;
- **Raditi sa sektorom pravosuđa** i pravnom strukom radi strateškog korišćenja sudskih procesa;
- **Stalno podizati nivo svesti na globalnom nivou** i vršiti javno zagovaranje u oblasti apatridije, starajući se da muke lica bez državljanstva budu shvaćene i da se njihov glas čuje; i
- **Izveštavati** o realizaciji aktivnosti svake dve godine.

Dok se *Globalni akcioni plan* fokusira na opšte ciljeve rešavanja postojećih situacija apatridije i sprečavanja nastanka novih slučajeva apatridije, UNHCR će nastaviti da radi sa relevantnim akterima kako bi obezbedio sprovođenje svih aspekata svog mandata u oblasti apatridije u skladu sa relevantnim rezolucijama Generalne skupštine i zaključcima Izvršnog komiteta UNHCR-a; a posebno Zaključka br. 106 iz 2006. godine o identifikaciji, sprečavanju i smanjenju apatridije i zaštiti lica bez državljanstva.³

³ UNHCR, Zaključak o identifikaciji, sprečavanju i smanjenju apatridije i zaštiti lica bez državljanstva, 6. oktobar 2006. godine, br. 106 (LVII) - 2006, koji se može naći na: <http://www.refworld.org/docid/453497302.html>. Za više pojedinosti o kompletnom nizu aktivnosti koje se sprovode u okviru mandata UNHCR-a u oblasti apatridije, vidi Delovanje UNHCR-a u cilju rešavanja problema apatridije: Informacija o strategiji, mart 2010. godine, koji se može naći na: <http://www.refworld.org/docid/4b9e0c3d2.html>.

Mada su neka lica bez državljanstva ujedno i izbeglice, većina njih nije. *Globalni akcioni plan* je usredsređen prvenstveno na populacije apatrida koji nisu izbeglice, ali takođe dopunjava napore UNHCR-a da se reše dugotrajne izbegličke situacije.

Resursi

ISKUSTVO JE POKAZALO da uspešni odgovori na većinu situacija apatridije ne iziskuju velike troškove. Međutim, biće potrebni dodatni resursi kako bi se sprovele aktivnosti utvrđene *Globalnim akcionim planom*.

Od 2009. godine, UNHCR je više nego utrostručio svoje rashode za apatridiju - sa 12 miliona dolara na 36 miliona dolara u 2013. godini. Visoki komesarijat je izdvojio dodatna sredstva kroz proces „Seme za rešenja“ za najperspektivnije projekte za rešavanje postojećih situacija i sprečavanje novih slučajeva apatridije. To je povećalo kapacitete šest operacija UNHCR-a za preko milion dolara tokom 2014. godine. Još 3 miliona dolara je izdvojeno za sprovođenje *Globalnog akcionog plana* u 2015. godini. UNHCR pozdravlja kontinuiranu podršku koju pružaju donatori za ukidanje apatridije.

Pored svog redovnog osoblja, UNHCR je angažovao i više od 20 stručnjaka širom sveta da rade sa timovima UNHCR, vladama, nevladinim organizacijama i zajednicama lica bez državljanstva. Među njima je osam regionalnih službenika za apatridiju, osoblje koje radi na poslovima zaštite u zemljama sa velikim populacijama lica bez državljanstva i rizičnim populacijama i kratkoročno angažovano osoblje sa posebnog spiska Projekta osnaživanja kapaciteta zaštite.

Istorijat

ŠTA JE APATRIDIJA I ZAŠTO SE MORA UKINUTI?

Lice bez državljanstva je neko koga nijedna država ne smatra svojim državljaninom u skladu sa svojim zakonom. Najmanje 10 miliona ljudi širom sveta i dalje trpe oskudicu i poniženje zbog toga što im je uskraćeno državljanstvo. Do apatridije može da dođe iz raznih razloga, uključujući diskriminaciju pojedinih etničkih ili verskih grupa ili na osnovu roda; pojavu novih država i transfere teritorije između postojećih država (državna sukcesija); i sukobe zakona o državljanstvu.

Bez obzira na uzrok, apatridija ima ozbiljne posledice po ljude u skoro svakoj zemlji i u svim regionima sveta. Licima bez državljanstva je često uskraćeno uživanje niza prava, kao što su pravo na lična dokumenta, zapošljavanje, obrazovanje i zdravstvene usluge. Apatridija može dovesti do prisilnog raseljavanja baš kao što prisilno raseljavanje može dovesti do apatridije. Takođe može da doprinese političkim i socijalnim tenzijama. Isključenje i uskraćivanje prava velikim populacijama, zbog toga što su bez državljanstva može ugroziti ekonomski i socijalni razvoj država.

Prema međunarodnom pravu, države postavljaju pravila za sticanje, promenu i oduzimanje državljanstva. Istovremeno, diskrecija država u pogledu državljanstva ograničena je obavezama prema međunarodnim ugovorima u kojima su potpisnice, međunarodnim običajnim pravom i opštim principima međunarodnog prava. Konvencija iz 1954. godine o pravnom položaju lica bez državljanstva je kamen temeljac međunarodnog režima zaštite za lica bez državljanstva. Posebne obaveze koje se odnose na sprečavanje i smanjenje apatridije su utvrđene u skladu sa Konvencijom iz 1961. godine o smanjenju broja slučajeva apatridije.

Pored toga, niz instrumenta o ljudskim pravima priznaje pravo na državljanstvo, iako se formulacije razlikuju. U ove instrumente spadaju: Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima; Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima; Međunarodna konvencija o ukidanju rasne diskriminacije; Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena; Konvencija o pravima deteta; Međunarodna konvencija o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica; Konvencija o pravima lica sa invaliditetom. *Globalni akcioni plan* je zasnovan na standardima koji su sadržani u ovim međunarodnim ugovorima (vidi Aneks 2).

10 Aktivnosti za ukidanje apatridije

Aktivnost 1: REŠITI NAJTEŽE POSTOJEĆE SITUACIJE APATRIDIJE

POČETNA POZICIJA

- Postoji 20 registrovanih velikih situacija apatridije koje nisu vezane za izbeglištvo.

KLJUČNI DOGAĐAJI

Do 2017. godine: Uvedeni su zakon, politika i administrativne reforme da se odobri ili potvrdi državljanstvo licima bez državljanstva koja nisu izbeglice u 10 od velikih situacija apatridije koje nisu vezane za izbeglištvo.⁴

Do 2020. godine: Uvedeni su zakon, politika i administrativne reforme da se odobri ili potvrdi državljanstvo licima bez državljanstva koja nisu izbeglice u još 5 velikih situacija apatridije koje nisu vezane za izbeglištvo (ukupno 15 situacija od 2014. godine).

CILJ DO 2024

- Nađena rešenja za sve velike situacije apatridije koje nisu u vezi sa izbeglištvom.

KONTEKST

Velike situacije apatridije koje nisu u vezi sa izbeglištvom su često povezane sa neuključivanjem određenih grupa u korpus državljana u trenutku proglašenja nezavisnosti, ponekad iz diskriminatornih razloga. Ove situacije obično traju decenijama. Više država je uvidelo negativan uticaj toga i preduzeli su korake za rešavanje masovnih situacija. One su pokazale da je ključni faktor politička volja i da relativno jednostavne i jeftine reforme mogu da imaju direktan, trajni uticaj.

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Najracionalniji način za rešavanje velikih situacija apatridije je kroz izmene zakonodavstva ili državne politike, uključujući jednokratne mere za priznavanje državljanstva pripadnicima onih populacija koje su bile izuzete u vreme sticanja državne nezavisnosti. Pravila za prenošenje državljanstva mogu da se promene tako da sva lica bez državljanstva koja borave na nekoj teritoriji budu smatrana državljanima pod uslovom da su rođena na toj teritoriji ili da su tamo živela pre određenog datuma, ili imaju roditelje ili pretke koji ispunjavaju ove kriterijume. Uslovi i postupci za naturalizaciju takođe mogu da budu pojednostavljeni kako bi se licima bez državljanstva olakšalo sticanje državljanstva, na primer, tako što će se smanjiti potreban broj godina boravka u zemlji ili kroz smanjivanje ili ukidanje taksi za podnošenje zahteva.

⁴ 20 najmasovnijih situacija apatridije koje nisu vezane za izbeglištvo je prikazano u UNHCR-ovom Izveštaju o globalnim trendovima iz 2013. godine koji je objavljen 20. juna 2014.: <http://www.unhcr.org/5399a14f9.html>. Kako se u okviru Aktivnosti 10 prikupljaju novi podaci o stanovništvu i dolazi se do saznanja o velikim novim populacijama apatrida, za Aktivnost 1 će biti potrebno da se preduzmu mere u još nekim državama.

►
Reforme zakona o državljanstvu u Obali Slonovače 2013. godine znače da ljudi kao što je Imam Isa Badogo, koji je decenijama lice bez državljanstva, konačno imaju priliku da steknu državljanstvo.

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOŽE?

Glavne aktivnosti:

1. Javno zagovaranje i pružanje stručnih saveta za reformu zakona o državljanstvu, politika i postupaka kako bi se dozvolilo da lica bez državljanstva steknu državljanstvo.
2. Pružanje operativne podrške vladama, parlamentima, građanskom društvu i populacijama apatrida, između ostalog i preko projekata za jačanje kapaciteta država i građanskog društva. Ovo obuhvata:
  - Pružanje informacija, pravne pomoći, dokumentacije i podrške za kampanje davanja državljanstva kako bi se pomoglo pojedincima koji su bez državljanstva u podnošenju zahteva za državljanstvo i u pribavljanju dokumenata kojima se potvrđuje državljanstvo
  - Podrška vladama za obradu zahteva ili izdavanje dokumenata;
  - Podrška za raspoređivanje mobilnih timova kako bi se obezbedilo da svi segmenti stanovništva imaju pristup postupcima;
  - U slučajevima u kojima je apatridija uzrokovana diskriminatornim društvenim stavovima, izgradnja podrške za dugoročna rešenja kroz dijalog, pomirenje i izgradnju poverenja.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Preuzimanje obaveza od strane određenih država u kontekstu Ministarskog sastanka UNHCR-a iz 2011. godine, obaveze preuzete u kontekstu Univerzalnog periodičnog razmatranja Saveta za ljudska prava i preporuke date određenim državama od strane tela UN i posebnih procedura uspostavljenih u skladu sa ugovorima iz oblasti ljudskih prava.
- Sve veće uviđanje od strane država negativnih uticaja masovnih situacijama apatridije i koristi od rešavanja takvih situacija, uključujući u pogledu unapređenja socijalne kohezije i drugih razvojnih ishoda.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Reforme zakona o državljanstvu i politika su ponekad teško ostvarive u praksi.
- Može biti teško promeniti preovlađujuće političke i društvene stavove i prakse u vezi sa populacijama apatrida.

Aktivnost 2: OSIGURATI DA SE NIJEDNO DETE NE RODI BEZ DRŽAVLJANSTVA

POČETNA POZICIJA

- Najmanje 70.000 dece rođene u 20 registrovanih velikih situacija apatridije koje nisu u vezi sa izbeglištvom svake godine ne mogu da steknu bilo koje državljanstvo.
- Barem 29% svih država nema nikakvu odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se daje državljanstvo deci apatridima rođenoj na njihovoj teritoriji. Barem 28% svih država ima neodgovarajuće odredbe u svojim zakonima o državljanstvu.
- Barem 29% svih država nema nikakvu odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se deci nepozna-

tog porekla pronađenoj na njihovoj teritoriji (nahočad) daje državljanstvo. Barem 37% svih država ima neodgovarajuće odredbe u svojim zakonima o državljanstvu.

- Barem 3% svih država nema nikakve zaštitne mehanizme u svojim zakonima o državljanstvu kojima se omogućava davanje državljanstva deci njihovih državljana rođenoj u inostranstvu, koja ne mogu da steknu drugo državljanstvo. Barem 44% svih država ima neodgovarajuće zaštitne mehanizme u svojim zakonima o državljanstvu.

KLJUČNI DOGAĐAJI

do 2017. godine

- Procenat država koje nemaju nikakvu odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se daje državljanstvo deci apatridima rođenoj na njihovoj teritoriji je smanjen na 22%. Procenat država sa neogovarajućim odredbama je smanjen na 22%.
- Procenat država koje nemaju nikakvu odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se deci nepoznatog porekla pronađenoj na njihovoj teritoriji (nahočad) daje državljanstvo je smanjen na 22%. Procenat država sa neogovarajućim odredbama je smanjen na 28%.
- Procenat država koje nemaju nikakve zaštitne mehanizme u svojim zakonima o državljanstvu kojima se omogućava davanje državljanstva deci njihovih državljana rođenoj u inostranstvu, koja ne mogu da steknu drugo državljanstvo je smanjen na 2%. Procenat država sa neogovarajućim zaštitnim mehanizmima je smanjen na 33%.

do 2020. godine

- Procenat država koje nemaju nikakvu odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se daje državljanstvo deci apatridima rođenoj na njihovoj teritoriji je smanjen na 13%. Procenat država sa neogovarajućim odredbama je smanjen na 13%.
- Procenat država koje nemaju nikakvu odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se deci nepoznatog porekla pronađenoj na njihovoj teritoriji (nahočad) daje državljanstvo je smanjen na 13%. Procenat država sa neogovarajućim odredbama je smanjen na 17%.
- Procenat država koje nemaju nikakve zaštitne mehanizme u svojim zakonima o državljanstvu kojima se omogućava davanje državljanstva deci njihovih državljana rođenoj u inostranstvu, koja ne mogu da steknu drugo državljanstvo je smanjen na 1%. Procenat država sa neogovarajućim zaštitnim mehanizmima je smanjen na 20%.

CILJEVI DO 2024.

- Nema prijavljenih slučajeva apatridije među decom.
- Sve države imaju odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se daje državljanstvo deci apatridima rođenoj na njihovoj teritoriji.
- Sve države imaju odredbu u svojim zakonima o državljanstvu kojom se deci nepoznatog porekla pronađenoj na

njihovoj teritoriji (nahočad) daje državljanstvo.

- Sve države imaju zaštitni mehanizam u svojim zakonima o državljanstvu kojim se omogućava davanje državljanstva deci njihovih državljana rođenoj u inostranstvu, koja ne mogu da steknu drugo državljanstvo.

KONTEKST

Većina lica bez državljanstva u svetu od rođenja nisu imala nikakvo državljanstvo. Za to postoje dva glavna razloga: (a) njihovi roditelji su bili bez državljanstva i (b) oni su rođeni u zemlji koja ima zakon o državljanstvu kojim se državljanstvo ne prenosi na decu, čak i ako to znači da će ostati bez državljanstva. U jednom broju drugih slučajeva, deca ostaju bez državljanstva kada su rođena u inostranstvu i njihovi roditelji imaju državljanstvo, ali ne mogu da ga prenesu po zakonu svoje države državljanstva. Deca mogu da postanu apatridi i kada su napuštena ili odvojena od svoje porodice, a njihovo državljanstvo se ne može utvrditi. Neka deca koja su pogođena ovim okolnostima su izbeglice.

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Jedan od najvažnijih mehanizama zaštite kako bi se sprečila apatridija je staranje o tome da zakonima o državljanstvu bude dozvoljeno deci rođenoj na teritoriji neke države da steknu državljanstvo te države ako bi u suprotnom mogli da ostanu bez državljanstva. Ovaj mehanizam zaštite je kamen temeljac napora da se apatridija spreči i predviđen je Konvencijom iz 1961. godine o smanjenju broja slučajeva apatridije.

Značaj ovog mehanizma zaštite je osnažen standardima sadržanim u Konvenciji o pravima deteta i Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima koji se odnose na pravo svakog deteta da stekne državljanstvo. Države nisu u obavezi da daju državljanstvo svoj deci rođenoj na njihovoj teritoriji, već samo onoj koja ne mogu da steknu nijedno drugo državljanstvo.

Za primenu ovog zaštitnog mehanizma, države treba da preduzmu korake kako bi utvrdile da li je dete rođeno na teritoriji, a čije je državljanstvo nejasno, steklo državljanstvo druge države. Ako nije, država u kojoj se dete rodi treba da dodeli svoje državljanstvo, tako da dete ne ostane bez državljanstva. U skladu sa principom najboljeg interesa deteta, preporučuje se da države automatski deci daju svoje državljanstvo u takvim situacijama.

U zakonima o državljanstvu je takođe potreban zaštitni mehanizam kojim se daje državljanstvo deci državljana rođenoj u inostranstvu koja bi inače ostala bez državljanstva. Još jedna važna odredba koju treba uneti u zakone o državljanstvu odnosi se na pravilo da se za nahočad (pronađena deca nepoznatog porekla) smatra da su državljani države u kojoj su pronađena. Poboljšanje upisa činjenice rođenja u matične knjige kako bi se sprečila apatridija među decom, kao što je predviđeno u okviru Aktivnosti 7, biće važno da se obezbedi sprovođenje Aktivnosti 2.

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOGNE?

Glavne aktivnosti:

1. Podizanje nivoa svesti o mehanizmima zaštite kojima se sprečava apatridija među decom i o tome kako se oni primenjuju, uključujući u izbegličkom kontekstu.
2. Javno zagovaranje i pružanje stručnih saveta za reformisanje zakona o državljanstvu, politika i procedura u ovoj oblasti, kako bi se dozvolilo da deca koja bi inače bile bez državljanstva steknu državljanstvo i da nahočad dobiju državljanstvo.
3. Koordinacija sa UNICEF-om i organizacijama građanskog društva koje deluju u oblasti prava deteta u cilju razvijanja svesti i širenja informacija.
4. Podrška inicijativama pravne struke da se obezbedi davanje državljanstva deci koja bi inače bila apatridi, između ostalog i putem strateških parnica. Jačanje kapaciteta pravnih stručnjaka i pravosudnog sektora u vezi sa pitanjima apatridije i državljanstva.
5. Javno zagovaranje pravnih i političkih mera čiji je cilj da se deci omogući pristup najvažnijim zdravstvenim, obrazovnim i drugim uslugama dok se rešava njihov status u pogledu državljanstva.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Praktično sve države su članice Konvencije o pravima deteta i/ili Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, kojima se priznaje pravo svakog deteta na sticanje državljanstva.
- Obaveze preuzete u kontekstu Univerzalnog periodičnog razmatranja o Saveta za ljudska prava i preporuke koje su za određene države dala tela UN i posebne procedure uspostavljene u skladu sa ugovorima o ljudskim pravima.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Postoji ograničena svest o važnosti zaštitnog mehanizma za sprečavanje apatridije među decom.
- Postoji pogrešna predstava u nekim državama da se zaštitnim mehanizmom traži da sva deca rođena na teritoriji dobiju državljanstvo.
- Reforme zakona o državljanstvu je ponekad teško sprovesti i mogu da budu potrebne dodatne reforme srodnog zakonodavstva ili Ustava.

▲
**Deca apatridi
poreklom iz
Indonezije
na ostrvu
Mindanao
na Filipinima.**

Aktivnost 3: UKLONITI RODNU DISKRIMINACIJU IZ ZAKONA O DRŽAVLJANSTVU

POČETNA POZICIJA

- 27 država imaju zakone o državljanstvu kojima se ne dozvoljava da žene prenesu državljanstvo svojoj deci jednako kao i muškarci.
- Više od 60 država ima zakone o državljanstvu kojima se ne dozvoljava ženama i muškarcima da stiču, menjaju ili zadrže svoje državljanstvo na ravnopravnoj osnovi.

KLJUČNI DOGAĐAJI

do 2017. godine

- 10 država je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi se dozvolilo da žene prenesu državljanstvo svojoj deci jednako kao i muškarci.
- 20 država je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi se dozvolilo ženama da stiču, menjaju ili zadrže svoje državljanstvo jednako kao i muškarci..

do 2020. godine

- Još 10 država (ukupno 20 od 2014. godine) je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi se dozvolilo da žene prenesu državljanstvo svojoj deci jednako kao i muškarci.
- Još 20 država (ukupno 40 od 2014. godine) je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi se dozvolilo ženama da stiču, menjaju ili zadrže svoje državljanstvo jednako kao i muškarci..

CILJEVI DO 2024.

- Sve države imaju zakone o državljanstvu u kojima se žene i muškarci jednako tretiraju kada je reč o prenošenju državljanstva na njihovu decu i kada je reč o sticanju, promeni i zadržavanju državljanstva.

KONTEKST

Rodna diskriminacija u zakonima o državljanstvu može imati dalekosežne posledice po sve aspekte porodičnog života. Kada žene ne mogu da prenesu državljanstvo svojoj deci zbog diskriminatornih zakona, a ta deca ne mogu da steknu državljanstvo oca, ona ostaju bez ikakvog državljanstva. To se može desiti u slučajevima u kojima je otac bez državljanstva, nepoznat, ili ne može, odnosno ne želi da ispuni administrativne uslove da prenese svoje državljanstvo ili da pribavi dokumentaciju kojom se dokazuje državljanstvo deteta. Takvi zakoni nisu u skladu sa članom 9.(2) Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena. Države koje uskraćuju ženama jednaka prava kao i muškarcima da steknu, promene ili zadrže svoje državljanstvo ne poštuju član 9.(1) te Konvencije.

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Reforme zakona koji sprečavaju da žene prenesu državljanstvo svojoj deci jednako kao i muškarci su neophodne da bi se sprečila apatridija među decom. Takve reforme mogu da budu usvojene sa retroaktivnim dejstvom kako bi se osiguralo da oni koji su ostali bez državljanstva prema ranijim diskriminatornim zakonima mogu da steknu državljanstvo. Ukidanje rezervi na član 9. Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena će takođe pomoći da se postigne cilj ove aktivnosti. Uklanjanje rodne diskriminacije žena u pogledu njihove mogućnosti da steknu, promene i zadrže državljanstvo jednako kao i muškarci je potrebno da bi se žene zaštitile od apatridije i neželjenih promena statusa u vezi sa državljanstvom.

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOŽE?

Glavne aktivnosti:

1. Javno zagovaranje i pružanje stručnih saveta za reformu zakona o državljanstvu, politika i procedura u ovoj oblasti kako bi se osigurala ravnopravnost žena i muškaraca u stvarima vezanim za državljanstvo. Tamo gde je to moguće, treba iskoristiti procese ustavne reforme kao priliku za postizanje ovih ciljeva.
2. Rad sa Agencijom Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena, UNICEF-om, OHCHR-om i članovima Globalne kampanje za jednaka prava na državljanstvo iz redova građanskog društva.
3. Podrška inicijativama pravne struke da se unapredi ravnopravnost žena i muškaraca u stvarima državljanstva, između ostalog i kroz strateške parnice koje imaju za cilj ostvarivanje zakonodavne reforme ili prestanak diskriminatorne primene zakona o državljanstvu. Izgradnja kapaciteta pravnih stručnjaka i sektora pravosuđa u vezi sa pitanjima apatridije i državljanstva.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Preuzimanje obaveza od strane određenih država u kontekstu Ministarskog sastanaka UNHCR-a 2011. godine, obaveze preuzete u kontekstu Univerzalnog periodičnog razmatranja Saveta za ljudska prava i preporuke date određenim državama od strane tela UN i posebnih procedura uspostavljenih u skladu sa ugovorima o ljudskim pravima.
- Postoji značajan impuls za rad na rešavanju ovog pitanja. U proteklih 10 godina, 12 država je reformisalo svoje zakone kako bi ostvarile usklađenost sa članom 9.(2) Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena i omogućile ženama da prenesu državljanstvo na svoju decu.
- U 2014., nova koalicija koja je okupila aktere iz građanskog društva i agencije UN, pokrenula je globalnu kampanju za jednaka prava na državljanstvo. Rad ove kampanje može da dopuni i podrži sprovođenje ove aktivnosti.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Diskriminatorne odredbe u zakonima o državljanstvu su ponekad odraz preovlađujućih društvenih i/ili demografskih okolnosti vezanih za ulogu žene koje može da bude teško promeniti.
- Reforme zakona o državljanstvu je ponekad teško postići i to može da iziskuje dodatne reforme srodnog zakonodavstva ili Ustava.

Aktivnost 4: SPREČITI USKRAĆIVANJE, GUBITAK ILI LIŠENJE DRŽAVLJANSTVA IZ DISKRIMINATORNIH RAZLOGA

POČETNA POZICIJA	<ul style="list-style-type: none"> • Barem 20 ima zakone o državljanstvu kojima je dozvoljeno uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.				
KLJUČNI DOGAĐAJI	<table><tr><td>do 2017. godine</td><td><ul style="list-style-type: none"> • Barem 4 države je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi iz njih izbacilo odredbe kojima se dozvoljava uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.</td><td>do 2020. godine</td><td><ul style="list-style-type: none"> • Barem još 8 država (ukupno 12 od 2014. godine) je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi iz njih izbacilo odredbe kojima se dozvoljava uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.</td></tr></table>	do 2017. godine	<ul style="list-style-type: none"> • Barem 4 države je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi iz njih izbacilo odredbe kojima se dozvoljava uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.	do 2020. godine	<ul style="list-style-type: none"> • Barem još 8 država (ukupno 12 od 2014. godine) je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi iz njih izbacilo odredbe kojima se dozvoljava uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.
do 2017. godine	<ul style="list-style-type: none"> • Barem 4 države je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi iz njih izbacilo odredbe kojima se dozvoljava uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.	do 2020. godine	<ul style="list-style-type: none"> • Barem još 8 država (ukupno 12 od 2014. godine) je reformisalo svoje zakone o državljanstvu kako bi iz njih izbacilo odredbe kojima se dozvoljava uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.		
CILJEVI DO 2024.	<ul style="list-style-type: none"> • Nijedna država nema zakone o državljanstvu kojima se dozvoljava uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga.				

KONTEKST

Diskriminacija po osnovu etničke pripadnosti, rase, vere, jezika ili invalidnosti je stalni uzrok apatridije. Zapravo, većina danas poznatih populacija apatrida u svetu pripada manjinskim grupama. Slučajevi uskraćivanja, gubitka i lišenja državljanstva iz diskriminatornih razloga koji dovode do apatridije i dalje se dešavaju u nizu zemalja. Tu spadaju situacije masovnog lišenja državljanstva po osnovu etničke pripadnosti ili rase tokom poslednjih decenija. U nekim slučajevima, pogođeni pojedinci i grupe su prešli međunarodne granice i postali izbeglice. S obzirom na njen poseban uticaj, apatridija po osnovu rodne diskriminacije je obrađena u okviru Aktivnosti 3.

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Ova aktivnost zahteva da se državni organi uzdrže od uskraćivanja ili oduzimanja ljudima državljanstva iz diskriminatornih razloga kao što su etnička pripadnost, rasa, vera, jezik ili invaliditet. Da bi se ovo osiguralo, države mogu da uvedu nediskriminatorne odredbe u svoje ustave i zakone o državljanstvu. Treba da postoji odgovarajući nadzor poštovanja tih odredbi, uključujući i preko žalbenih mehanizama, mogućnosti sudskog preispitivanja i povraćaja državljanstva.

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOŽE?

Glavne aktivnosti:

1. Promovisanje međunarodnih standarda koji se odnose na nediskriminaciju, pravo na državljanstvo i zabranu proizvoljnog lišenja državljanstva.
2. Identifikacija situacija neposredne ili posredne diskriminacije koje su ili bi mogle da dovedu do individualnog ili masovnog uskraćivanja ili lišenja državljanstva.
3. Preuzimanje pravovremenih intervencija kod nadležnih ministarstava Vlade i parlamenata kako bi se sprečili budući slučajevi uskraćivanja, gubitka i lišenja državljanstva ili, ako je već došlo do toga, za povraćaj državljanstva, u skladu sa Aktivnošću 1. To uključuje:
  - Javno zagovaranje i pružanje stručnih saveta za reformu zakona o državljanstvu koji sadrže odredbe kojima se dopušta uskraćivanje, gubitak ili lišenje državljanstva iz diskriminatornih razloga. Tamo gde je to moguće, treba koristiti procese ustavne reforme kao priliku za postizanje ovih ciljeva;
  - Podrška za vraćanje državljanstva izbeglicama i migrantima povratnicima, uključujući i u kontekstu trojnih sporazuma kojima se reguliše dobrovoljni povratak izbeglica između zainteresovanih država i UNHCR-a.
4. Koordinacija sa drugim agencijama UN i regionalnim telima za ljudska prava u cilju intervenisanja u slučajevima uskraćivanja, gubitka i lišenja državljanstva iz diskriminatornih razloga.
5. Pružanje informacija, pravnih saveta i pravne pomoći ugroženim populacijama, pomoć u praćenju procesa povraćaja državljanstva i sprovođenja reformisanih zakona o državljanstvu.
6. Podrška inicijativama pravne struke u cilju postizanja zakonodavne reforme ili okončanja diskriminatorne primene zakona o državljanstvu, uključujući i strateške parnice. Izgradnja kapaciteta pravnih stručnjaka i sektora pravosuđa u vezi sa pitanjima apatridije i državljanstva.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Praktično sve države su članice Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, Međunarodne konvencije o ukidanju rasne diskriminacije ili Konvencije o pravima deteta, između ostalih međunarodnih ugovora o ljudskim pravima, kojima je, zajedno sa članom 9. Konvencije iz 1961. godine o smanjenju broja slučajeva apatridije i međunarodnim običajnim pravom, utvrđen princip nediskriminacije, uključujući i u stvarima državljanstva.
- Preporuke date određenim državama u kontekstu Univerzalnog periodičnog razmatranja Saveća za ljudska prava i od strane tela UN i posebnih procedura uspostavljenih u skladu sa ugovorima o ljudskim pravima.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Preovlađujuće društvene stavove u pogledu etničkih, rasnih, verskih ili drugih manjina može biti teško promeniti.
- Diskriminacija može biti povezana sa nekim osnovnim pitanjima vezanim za zemljište i resurse, koje će možda takođe biti potrebno rešiti.

Aktivnost 5: SPREČITI APATRIDIJU U SLUČAJEVIMA DRŽAVNE SUKESIJE

(Za ovu aktivnost nije moguće dati početnu poziciju pošto se ona odnosi na događaje koji se nisu odigrali i koje je teško predvideti.)

KLJUČNI DOGAĐAJI -

- CILJEVI DO 2024.**
- Nema slučajeva apatridije uzrokovanih budućim situacijama državne sukcesije.

KONTEKST

Pojava novih država i transferi teritorije između postojećih država (državna sukcesija) doveli su do masovne apatridije u brojnim prilikama. Najmanje 620.000 ljudi je ostalo bez državljanstva kao rezultat državne sukcesije u poslednjih 30 godina. Državna sukcesija nastaje kada dođe do:

- Transfera dela teritorije jedne države u drugu državu;
- Odvajanja dela teritorije jedne države i formiranje jedne ili više novih država; ili
- Raspada države i formiranje dve ili više država.

U slučaju odvajanja dela teritorije ili raspada države, iako većina stanovništva automatski postaju državljani novih nezavisnih država prilikom usvajanja zakona o državljanstvu, može se dogoditi da veliki broj ljudi ostane bez državljanstva. Migraciona kretanja pre i u vreme nezavisnosti, kao i diskriminacija marginalizovanih etničkih i društvenih grupa može stvoriti određene rizike od apatridije. Transfer teritorije između država može imati slične rezultate.

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Apatridija kao rezultat državne sukcesije se može sprečiti kroz koordinirani pristup državljanstvu od strane zainteresovanih država i primenu jednostavnih mehanizama zaštite u zakonima o državljanstvu. Na primer, nakon transfera teritorije sa jedne države na drugu, originalno državljanstvo pogođenog stanovništva ne može da bude ukinuto osim ako je jasno da su stekli državljanstvo druge države koja je uključena u ovaj proces.

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOGNE?

Glavne aktivnosti:

1. Kroz zajednički rad sa drugim UN agencijama, identifikovati moguće situacije državne sukcesije pre nego što do njih dođe.
2. Stupiti u kontakt sa vlastima svih relevantnih država i teritorija, razgovarati o mogućim uzrocima apatridije i ponuditi tehničku i operativnu podršku.
3. Promovisati saradnju među vlastima država i teritorija o kojima je reč i javno zagovaranje usvajanja sporazuma i zakonodavstva kojim će se izbeći apatridija. Mobilisati i druge agencije UN i regionalna tela ako je potrebno.
4. Ako uprkos opisanim naporima dođe do apatridije, preduzimanje mera za vraćanje državljanstva u skladu sa Aktivnošću 1.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Kao rezultat rada Komisije za međunarodno pravo i njenog donošenja Konvencije o državljanstvu fizičkih lica u odnosu na sukcesiji država, relevantni međunarodni pravni principi su sada bolje shvaćeni.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Državna sukcesija može biti praćena političkom neizvesnošću i nemirima što možda neće biti pogodno za diskusiju o zakonima o državljanstvu i potrebnim zaštitnim mehanizmima za sprečavanje apatridije.

Aktivnost 6: DATI STATUS KOJIM SE OSIGURAVA ZAŠTITA MIGRANTIMA BEZ DRŽAVLJANSTVA I OLAKŠATI NJIHOVU NATURALIZACIJU

POČETNA POZICIJA • Barem 10 država ima mehanizme za utvrđivanje apatridije koji dovode do pravnog položaja kojim se dozvoljava boravak i garantuje uživanje osnovnih ljudskih prava i olakšana naturalizacija.

KLJUČNI DOGAĐAJI	do 2017. godine	do 2020. godine
	• Još 20 država (ukupno 30 od 2014. godine) je uspostavilo postupke za utvrđivanje apatridije koji dovode do pravnog položaja kojim se dozvoljava boravak i garantuje uživanje osnovnih ljudskih prava i olakšana naturalizacija za migrante bez državljanstva.	• Još 20 država (ukupno 50 od 2014. godine) je uspostavilo postupke za utvrđivanje apatridije koji dovode do pravnog položaja kojim se dozvoljava boravak i garantuje uživanje osnovnih ljudskih prava i olakšana naturalizacija za migrante bez državljanstva.

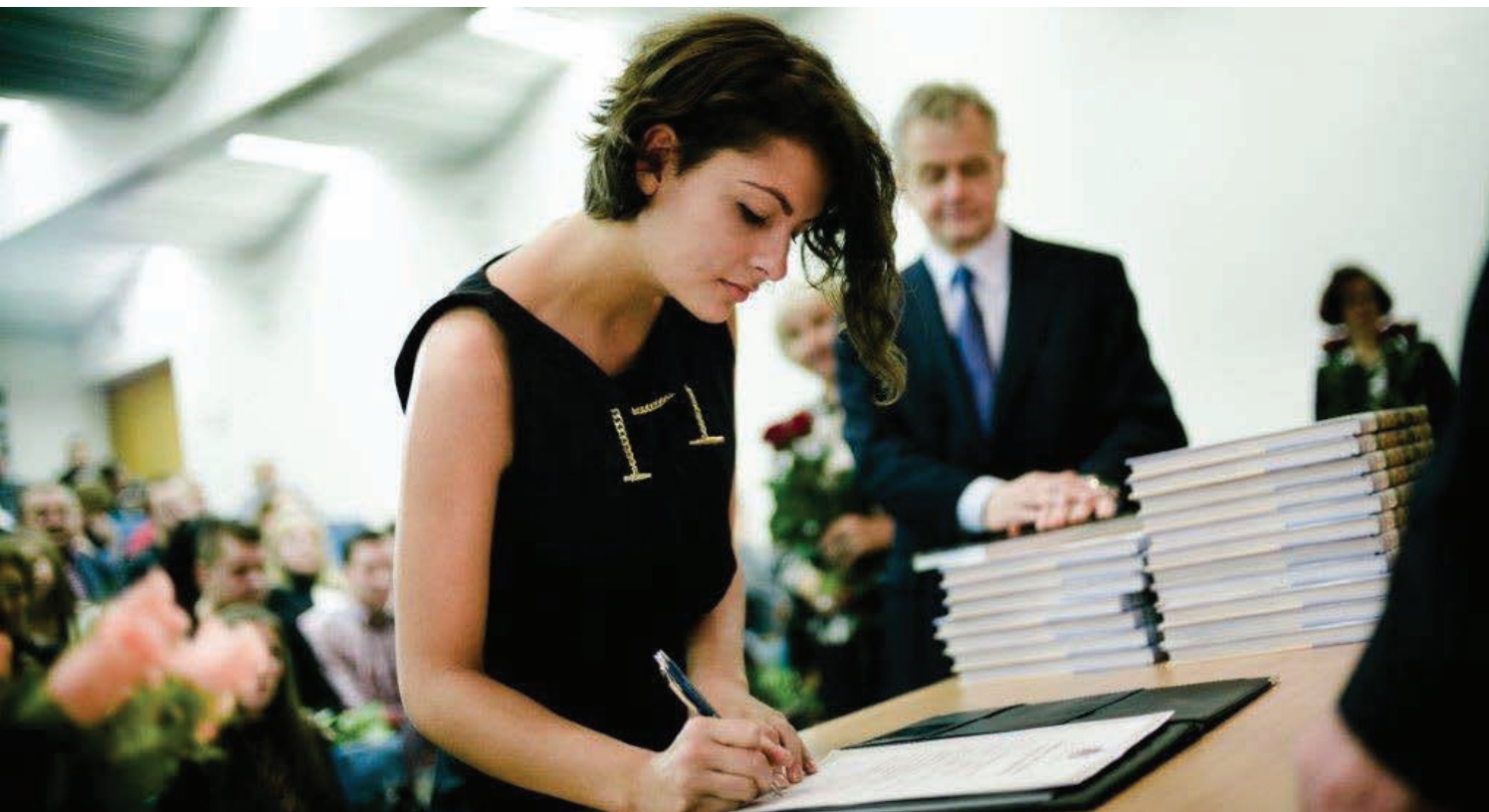
CILJEVI DO 2024. • 70 država je identifikovalo migrante bez državljanstva uz pomoć postupaka za utvrđivanje apatridije koji dovode do pravnog položaja kojim se dozvoljava boravak i garantuje uživanje osnovnih ljudskih prava i olakšana naturalizacija za migrante bez državljanstva.

KONTEKST

Iako većina lica bez državljanstva ostaje u zemlji svog rođenja, neki je napuštaju i postaju migranti ili izbeglice. Ova lica bez državljanstva čine manjinu globalne populacije apatrida, ali mnogi nisu prepoznati kao lica bez državljanstva i suočavaju se sa ozbiljnim problemima u vezi sa ljudskim pravima kao što su produženi ili ponovljeni pritvor i nemaština. Često nijedna država ne želi da im odobri zakoniti boravak, a vlasti njihove zemlje porekla ne žele da ih ponovo prime. Iako su neke države uvele mehanizme za utvrđivanje da li je migrant bez državljanstva, pozitivna rešenja ne vode nužno do pravnog statusa kojim se dozvoljava boravak, uživanje osnovnih ljudska prava i olakšana naturalizacija.

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Konvencijom iz 1954. godine o pravnom položaju lica bez državljanstva se uspostavlja režim za zaštitu prava lica bez državljanstva. Konvencija iz 1954. godine traži od država uspostavljanje procedura da bi se utvrdilo ko je bez državljanstva na njihovoj teritoriji, uključujući i one u pritvoru koji ne mogu da budu proterani. Ovo utvrđivanje statusa omogućava migrantima apatridima da steknu siguran zakoniti boravak koji im potom omogućava da uživaju osnovna ljudska prava i akumuliraju broj godina boravka potrebnih za naturalizaciju.

Zahtevi i procedure za naturalizaciju treba izmeniti da bi se olakšalo izbeglicama i migrantima bez državljanstva da steknu državljanstvo, na primer, smanjenjem potrebnog broja godina boravka ili umanjivanjem ili oslobađanjem od taksi za podnošenje zahteva. Informacije o uslovima naturalizacije treba da budu lako dostupne.

Države mogu preduzeti takve mere čak i kad nisu članice Konvencije iz 1954. godine. Dokazi pokazuju da uspostavljanje postupaka za utvrđivanje apatridija ne povećava migraciju lica bez državljanstva na teritoriji država koje su uvele takve postupke.

▲ **Svečanost povodom naturalizacije u Rigi, Letonija. Ova žena je jedno od 77 lica bez državljanstva koja polažu zakletvu o vernosti i lojalnosti kako bi stekli letonsko državljanstvo.**

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOGNE?

Glavne aktivnosti:

1. Javno zagovaranje i pružanje stručnih saveta resornim ministarstvima i parlamentima za uspostavljanje postupaka za utvrđivanje apatridije i režima zaštite.
2. Pružanje obuke za povećanje kapaciteta relevantnih državnih organa da sprovedu utvrđivanje apatridije.
3. Podrška uspostavljanju procesa skrininga kako bi se poboljšala identifikacije lica bez državljanstva zadržanih u imigracionom pritvoru i obezbedilo oslobađanje tih lica iz pritvora do odluke o njihovom statusu što je u skladu sa dokumentom "Praćenje imigracionog pritvora: Praktični priručnik iz 2014. godine."⁵
4. Promovisanje naturalizacije kao rešenja za migrante i izbeglice bez državljanstva i naglašavanje potrebe za usvajanjem olakšanih postupaka u kojima se uzimaju u obzir posebne potrebe ovih grupa.
5. Organizovanje studijskih poseta zainteresovanih vlada državama koje imaju uhodane postupke za utvrđivanje statusa.
6. Podsticanje država koje još uvek nisu članice Konvencije iz 1954. godine da joj pristupe u skladu sa radnjama predviđenim u okviru Aktivnosti 9.

⁵ Visoki komesarijat UN za izbeglice (UNHCR), Udruženje za sprečavanje mučenja (APT) i Međunarodna koalicija za pitanje pritvora (IDC), Praćenje imigracionog pritvora: Praktični priručnik, 2014. godina, koji se može naći na: <http://www.refworld.org/docid/53706e354.html>.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Obavezivanje od strane pojedinih država na Ministarskom sastanku UNHCR-a 2011. godine da uspostave postupke za utvrđivanje apatridije.
- Više država koje imaju postupke za utvrđivanje apatridije je spremno da pruži tehničku podršku vladama koje razmatraju uspostavljanje postupaka
- Osamnaest država je od 2011. godine pristupilo Konvenciji iz 1954. godine, a više njih razmatra mere za njeno sprovođenje.
- Više zemalja koje već imaju uspostavljene nacionalne mehanizme za utvrđivanje apatridije samo treba da obezbede da takvi mehanizmi budu povezani sa davanjem pravnog statusa kojim se dozvoljava boravak, omogućava uživanje osnovnih ljudska prava i olakšana naturalizacija.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Nedostatak kapaciteta države da sprovodi utvrđivanje apatridije.
- Pogrešno viđenje nekih vlada da će uspostavljanje postupka dovesti do toga da lica bez državljanstva migriraju ka njihovoj teritoriji kako bi dobila zaštitu.
- Nedostatak informacija o postojanju ili broj migranata bez državljanstva na teritoriji.

Aktivnost 7: OSIGURATI UPIS U MATIČNU KNJIGU ROĐENIH RADI SPREČAVANJA APATRIDIJE

(Za ovu aktivnost nije moguće dati početnu poziciju. Prema podacima UNICEF-a iz 2010 godine, 230 miliona dece mlađe od pet godina starosti je ostalo neupisano u matične knjige rođenih. Podaci o tome koliko je od ove dece usled toga ostalo bez državljanstva nisu dostupni.)

KLJUČNI DOGAĐAJI -

- CILJEVI DO 2024.** • Nema prijavljenih slučajeva apatridije zbog neupisivanja u matičnu knjigu rođenih.

KONTEKST

Pojedinci mogu biti izloženi riziku od apatridije ako imaju teškoće da dokažu da imaju veze sa nekom državom. Neupisivanje u matičnu knjigu rođenih može da stvori takav rizik. To je zato što se upisom u matičnu knjigu rođenih dokumentuje gde je osoba rođena i ko su joj roditelji – što su ključne informacije potrebne da se utvrdi zemlja čije državljanstvo dete može da stekne. Kao rezultat toga, upis u matičnu knjigu rođenih je važan za postizanje ciljeva Aktivnosti 2.

U nekim zemljama, deca ne mogu da se registruju jer su procedure upisa u matičnu knjigu rođenih složene ili se traži dokumentacija ili ispunjavanje drugih uslova koje je teško ispuniti. Specifične grupe mogu da se suoče sa posebnim problemima, naročito deca rođena van braka, nomadske populacije i deca i nedržavljana uključujući izbeglice i migrante. Niske procenete upisanih u matične knjige rođenih može biti teško naknadno ispraviti jer postupci za naknadni upis u matičnu knjigu rođenih nisu uspostavljeni ili su dugotrajni, skupi i složeni i zato nedostupni populacijama bez dokumenata.

Kako se državljanstvo u načelu stiče na osnovu zakona o državljanstvu svake države, neupisivanje u matične knjige rođenih samo po sebi obično ne čine ljude apatridima. UNHCR će nastaviti da radi sa UNICEF-om i ostalim partnerima da bi se prikupilo više podataka o prazninama u zakonima i politici koji se odnose na upis rođenja, a koji stvaraju povećani rizik od apatridije (što je takođe relevantno za Aktivnost 10). Dokaz da su roditelji u braku takođe može da utiče na to da li dete može da bude upisano u matičnu knjigu po rođenju i da li stiče državljanstvo i to je još jedna oblast u kojoj je potrebno više podataka.

KAKO DRŽAVE MOGU DA SPROVEDU OVU AKTIVNOST?

Upis rođenja koja se dogode na njenoj teritoriji je dužnost svake države. Od najvećeg je značaja da svako dete bude upisano po rođenju. Međutim, s obzirom da upis u matične knjige rođenih nije uvek blagovremen, države takođe treba da imaju postupke za naknadne i odložene upise rođenja i mogu da razmotre sprovođenje kampanja za upis starije dece i odraslih u matične knjige rođenih. Upis rođenja treba da bude slobodan, pristupačan i da se vrši bez diskriminacije.

© UNHCR / A. Zhorobaev / December 2010

- ▲ **Kako nije mogla da izvrši upis rođenja svog deteta u matičnu knjigu rođenih, ova žena apatrid iz Tokmoka u Kirgistanu, nije bila u mogućnosti da dobije zdravstvenu zaštitu niti socijalnu pomoć za svoje dete. Od 2007. godine, Kirgistan je preduzeo brojne mere za rešavanje pitanja apatridije, i preko 65.000 ljudi je steklo državljanstvo.**

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOGNE?

Glavne aktivnosti:

1. Podrška državama da utvrde pravne, procesne i praktične prepreke, uključujući i one na koje se nailazi na nivou zajednice, za upis u matične knjige rođenih.
2. Promovisanje upisa rođenja uključujući i tako što će se olakšati pristup postupcima na nivou zajednice, rasporediti mobilni timovi za rešavanje postojećih nedostataka kapaciteta i objediniti upis u matične knjige rođenih sa drugim javnim programima kao što su oni vezani za porođaj, brigu o majci i detetu, vakcinaciju i obrazovanje.
3. Dopunjavanje napora UNICEF-a, regionalnih komisija UN, UNFPA, SZO, UNDP-ja, Svetske banke, regionalnih razvojnih banaka i bilateralnih donatora, između ostalog i u kontekstu Okvira za razvojnu pomoć UN, za promovisanje i pružanje tehničke podrške za upis u matične knjige rođenih i za poboljšanje sistema za upis u matične knjige i prikupljanje statističkih podataka o stanovništvu.
4. Podrška za pružanje informacija, kampanje za obezbeđivanje pravne pomoći i dokumenata kako bi se pomoglo apatridima i licima u opasnosti od apatridije da podnesu zahteve za upis u matičnu knjigu rođenih.

Za populacije o kojima ne brine po drugim osnovama, UNHCR će se angažovati samo tamo gde je verovatno u konkretnom kontekstu da državljanstvo može biti dovedeno u pitanje, što dovodi do povećanog rizika od apatridije. S obzirom na njihovu stručnost u oblasti upisa u matične knjige rođenih, potrebno je partnerstvo sa drugim organizacijama UN, regionalnim i nevladinim organizacijama.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Preuzimanje obaveza od strane država u vezi sa upisom u matične knjige na Ministarskom sastanku UNHCR-a 2011. godine, obaveze preuzete u kontekstu Univerzalnog periodičnog razmatranja Saveta za ljudska prava i preporuke date određenim državama od strane tela UN i posebnih procedura uspostavljenih u skladu sa ugovorima o ljudskim pravima.
- UNICEF, regionalne komisije UN, UNFPA, SZO, UNDP, Svetska banka, regionalne razvojne banke i bilateralni donatori su svi posvetili značajne resurse rešavanju ovih pitanja u poslednjih nekoliko godina.
- Prijava rođenja će verovatno naći svoje mesto u razvojnoj agendi za period posle 2015. godine.
- Praktično sve države su članice Konvencije o pravima deteta i/ili Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, kojima se zahteva da svako dete bude upisano u matičnu knjigu rođenih po rođenju.
- Nekoliko regionalnih međudržavnih inicijativa već se sprovodi u cilju poboljšanja upisa u matične knjige i demografske statistike (npr. Afrički program za brže unapređenje upisa u matične knjige i demografske statistike u Africi, Regionalni strateški plan za unapređenje upisa u matične knjige i demografske statistike u Aziji i Pacifičkom regionu, poziv Organizacije američkih država za univerzalni upis rođenja do 2015. godine).

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Osnovni podaci o stanovništvu su nepotpuni i napredak je teško izmeriti, jer veliki broj pojedina na koje se odnosi ova aktivnost su potpuno bez dokumenata i zato se ne pojavljuju ni u jednoj postojećoj statistici.
- Zbog sistemskog karaktera nekih od problema koji dovode do niskog procenta upisa u matične knjige rođenih, može biti skupo da se ovi problemi reše.

Aktivnost 8: IZDATI DOKUMENTA O DRŽAVLJANSTVU ONIMA KOJI NA TO IMAJU PRAVO

POČETNA POZICIJA • Barem 20% država ima populacije koje po zakonu imaju pravo na državljanstvo, ali ne mogu da pribave dokumente kojim bi dokazali svoje državljanstvo.

KLJUČNI DOGAĐAJI	do 2017. godine	do 2020. godine
	• Procenat država sa populacijama koje po zakonu imaju pravo na državljanstvo, ali ne mogu da pribave dokumente kojim bi dokazali svoje državljanstvo je smanjen na 15%.	• Procenat država sa populacijama koje po zakonu imaju pravo na državljanstvo, ali ne mogu da pribave dokumente kojim bi dokazali svoje državljanstvo je smanjen na 10%.

CILJEVI DO 2024. • Nema država koje imaju populacije koje po zakonu imaju pravo na državljanstvo, ali ne mogu da pribave dokumente kojim bi dokazali svoje državljanstvo.

KONTEKST

Pojedinci mogu da ostanu bez državljanstva, jer ne mogu da pribave dokumente koji dokazuju njihovo državljanstvo. Međutim, do uskraćivanja dokumentacije o državljanstvu koje vodi do apatridije može da dođe zbog diskriminacije pojedinih grupa, koje nisu priznate kao državljani. Postojeće informacije ukazuju na to da je ovo jedan od glavnih uzroka apatridije. Početna pozicija opisana u prethodnom tekstu je zasnovana na raspoloživim, ali nepotpunim informacijama i ne odražava stvarnu veličinu tog problema. Nedostatak dokumenata o državljanstvu sam po sebi obično ne znači da je osoba apatrid.

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Od suštinskog je značaja da oni koji imaju pravo na državljanstvo dobiju dokumentaciju o državljanstvu. Procedure za dobijanje takve dokumentacije moraju biti dostupne, pristupačne u smislu troškova i sprovedene bez diskriminacije. Treba izbegavati komplikovane, duge postupke i zahtevne uslove za podnosioc.

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOGNE?

Glavne aktivnosti:

1. Podrška državam da utvrde pravne, procesne i praktične prepreke za izdavanje dokumentacije o državljanstvu onima koji imaju pravo na nju.
2. Javno zagovaranje i pružanje stručnih saveta za reformu zakona, politika i procedura kako bi se osiguralo da oni koji imaju pravo na državljanstvo po zakonu steknu dokumentarni dokaz o državljanstvu.
3. Promovisanje pristupačne i jednoobrazne procedure za izdavanje dokumentacije o državljanstvu.
4. Pružanje tehničke podrške vladama da izdaju dokumentaciju o državljanstvu.
5. Podrška javnim informativnim kampanjama za podizanje svesti o procedurama za dobijanje dokumentacije o državljanstvu.
6. Podrška za pružanje pravne pomoći kako bi se pomoglo pojedincima sa zahtevima za dobijanje dokumentacije o državljanstvu.

▲
Mnogi pripadnici zajednice Dom (ili Domari) poput ovih žena u Šuhadi u Iraku, nemaju dokumenta kojima bi dokazali svoje iračko državljanstvo, što ih izlaže riziku od apatridije.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Preuzete obaveze u vezi sa srodnim pitanjima od strane pojedinih država na Ministarskom sastanku UNHCR-a održanom 2011. godine.
- „Pravni identitet“ može da nađe svoje mesto u razvojnoj agendi za period posle 2015. godine.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Osnovni podaci o stanovništvu su nepotpuni i napredak je teško izmeriti, jer veliki broj pojedinaca na koje se odnosi ova aktivnost su potpuno bez dokumenata i zato se ne pojavljuju ni u jednoj postojećoj statistici.
- Zbog sistemskog karaktera nekih od problema koji dovode do niskog nivoa dokumentacije o državljanstvu, može biti skupo da se ovi problemi reše.

Aktivnost 9: PRISTUPITI KONVENCIJAMA UN O APATRIDIJU

POČETNA POZICIJA	<ul style="list-style-type: none"> • 83 države su članice Konvencije iz 1954. godine.	<ul style="list-style-type: none"> • 61 država je članica Konvencije iz 1961. godine.
KLJUČNI DOGAĐAJI	do 2017. godine <ul style="list-style-type: none"> • 100 država su članice Konvencije 1954. godine. • 82 države su članice Konvencije 1961. godine.	do 2020. godine <ul style="list-style-type: none"> • 120 država su članice Konvencije iz 1954. godine. • 103 države su članice Konvencije iz 1961. godine.
CILJEVI DO 2024.	<ul style="list-style-type: none"> • 140 država su članice Konvencije iz 1954. godine..	<ul style="list-style-type: none"> • 130 država su članice Konvencije iz 1961. godine.

KONTEKST

Konvencija iz 1954. godine o pravnom položaju lica bez državljanstva i Konvencija iz 1961. godine o smanjenju broja slučajeva apatridije su ključni međunarodni ugovori dizajnirani kako bi se osiguralo da svaka osoba ima državljanstvo i da lica bez državljanstva uživaju osnovni paket ljudskih prava. Konvencije o apatridiji nisu izdvojeni dokumenti, već dopunjuju mnogo širi spektar međunarodnih pravnih standarda, posebno onih koji su sadržani u ugovorima koji se odnose na ljudska prava.

Konvencijom iz 1954. godine uspostavljeni su minimalni standardi postupanja za lica bez državljanstva u pogledu niza prava. Ovo uključuje, ali nije ograničeno na, pravo na obrazovanje, zapošljavanje i stanovanje. Važno je istaći da Konvencija iz 1954. godine također garantuje licima bez državljanstva pravo na lične i putne isprave i na administrativnu pomoć. Konvencijom iz 1961. godine uspostavlja se međunarodni okvir kako bi se osiguralo svačije pravo na državljanstvo. Njome se zahteva da države uspostave mehanizme zaštite u svojim zakonima o državljanstvu kako bi se sprečila apatridija pri rođenju i kasnije tokom života.

Do 1995. godine, nijedna međunarodna agencija nije aktivno promovisala dve konvencije o apatridiji. To je imalo za posledicu da su one, uprkos svojoj važnosti, privukle mnogo manje država članica od mnogih drugih ugovora koji se odnose na ljudska prava. Neke države su bile uzdržane u pogledu pristupanja konvencijama zbog pogrešnih predstava o prirodi obaveza koje nameću konvencije o apatridiji, kao što je verovanje da se njima nameću komplikovani zahtevi vezani za izveštavanje (u stvari, ne postoje nikakvi zahtevi u vezi sa izveštavanjem prema Konvenciji iz 1961. godine i minimalni zahtevi prema Konvenciji iz 1954. godine).

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Povećanje broja država članica Konvencije iz 1954. godine je usko povezano sa Aktivnošću 6, jer iziskuje uspostavljanje postupaka za utvrđivanje statusa i pravnih okvira za zaštitu lica bez državljanstva. Veće pristupanje Konvenciji iz 1961. godine je od suštinskog značaja za rešavanje problema nedostataka u zakonima o državljanstvu koji mogu da dovedu do apatridije, posebno onih koji su navedeni u aktivnostima 2 i 5.

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOGNE?

Glavne aktivnosti:

1. Javno zagovaranje kod relevantnih ministarstava i parlamenata kako bi se istakle prednosti pristupanja Konvencijama o apatridiji, naglašavajući preuzete obaveze u vezi sa pristupanjem, obaveze prihvaćene od strane država u kontekstu Univerzalnog periodičnog razmatranja Saveta za ljudska prava i preporuke tela UN uspostavljenih u skladu sa ugovorima o ljudskim pravima tamo gde je to relevantno.
2. Isticanje vrednosti Konvencija o apatridiji u multilateralnim forumima.
3. Pružanje stručnih saveta o formalnostima za pristupanje, kao i neophodnim koracima za sprovođenje Konvencija o apatridiji.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Preuzete obaveze u vezi sa pristupanjem od strane 34 države na Ministarskom sastanku UNHCR-a 2011. godine. Prihvatanje od strane 25 država preporuka da pristupe Konvencijama o apatridiji datih u kontekstu Univerzalnog periodičnog razmatranja Saveta za ljudska prava, preporuke koje su pojedinim državama dala tela UN i posebne procedure uspostavljene u skladu sa ugovorima iz oblasti ljudskih prava.
- Postoji značajan impuls za rad na rešavanju ovog pitanja. Od 2011. godine, kada je UNHCR pokrenuo kampanju za intenziviranje pristupanja Konvencijama o apatridiji, 27 država je pristupilo jednoj ili obema konvencijama.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- S obzirom na stav nekih država u pogledu međunarodnih ugovora koji se odnose na ljudska prava, malo je verovatno da se univerzalno pristupanje dvema Konvencijama o apatridiji može postići u narednoj deceniji. Cilj je, dakle, ambiciozan i ostvariv, ali ne u smislu univerzalnog pristupanja.

Aktivnost 10: POBOLJŠATI KVANTITATIVNE I KVALITATIVNE PODATKE O POPULACIJAMA APATRIDA

POČETNA POZICIJA	<ul style="list-style-type: none"> • Kvantitativni podaci o stanovništvu za populacije apatrida su javno dostupni za 75 država.	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitativna analiza populacija apatrida je javno dostupna za barem 45 država.
KLJUČNI DOGAĐAJI	<p>do 2017. godine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvantitativni podaci za populacije apatrida su dostupni za 100 država. • Kvalitativna analiza populacija apatrida je dostupna za barem 70 država.	<p>do 2020. godine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvantitativni podaci za populacije apatrida su dostupni za 120 država. • Kvalitativna analiza populacija apatrida je dostupna za barem 100 država.
CILJEVI DO 2024.	<ul style="list-style-type: none"> • Kvantitativni podaci za populacije apatrida su javno dostupni za 150 država.	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitativna analiza populacija apatrida je javno dostupna za barem 120 država.

KONTEKST

Merenje apatridije je komplikovano s obzirom da lica bez državljanstva često žive u nesigurnim situacijama na marginama društva. Često, lica bez državljanstva nisu samo bez dokumenata, već su i zanemarena od strane vlasti i nisu uključena u nacionalne administrativne registre i baze podataka. Većina njih čak nije obuhvaćena ni popisima stanovništva. Od 142 nacionalna popisa stanovništva sprovedena od 2005. godine za koje Ujedinjene nacije poseduju upitnike, u samo 112 je uključeno pitanje o državljanstvu, a od ovih upitnika, u manje od 25% je uneta unapred kodirana opcija za popisivače da evidentiraju odgovore onih koji se izjašnjavaju kao lica bez državljanstva.

Kvantitativni podaci i kvalitativna analiza, koja obuhvata procenu razmera situacije u pogledu broja i geografske rasprostranjenosti; profil pogođene populacije (uključujući i njen demografski sastav uz

podatke razložene po polu i starosti); analiza uzroka i uticaja apatridije (i u pogledu građanskih, političkih, ekonomskih i socijalnih prava); i pregled prepreka i mogućnosti za rešenja su sve elementi od suštinske važnosti da bi države mogle da adekvatno odgovore na apatridiju i da omoguće UNHCR-u da ispuni svoj mandat, kao i da se izmeri napredak u realizaciji Globalnog akcionog plana.

Sprovođenje ove aktivnosti će pružiti dodatne informacije u vezi sa drugim aktivnostima.

KAKO SE OVA AKTIVNOST MOŽE SPROVESTI?

Statistički podaci i informacije o situaciji populacija apatrida mogu se prikupiti pomoću niza metoda, uključujući analize podataka iz matičnih knjiga, popisa stanovništva, ciljanih istraživanja i studija.

Uspostavljanje postupaka za utvrđivanje statusa u skladu sa Aktivnošću 6 će dovesti do novih podataka u zemljama koje su primile migrante bez državljanstva. Jačanje sistema za upis u matične knjige i statistike o stanovništvu u skladu sa Aktivnošću 7 će takođe doprineti dostupnosti kvantitativnih podataka.

KAKO UNHCR MOŽE DA POMOGNE?

Glavne aktivnosti:

1. Javno zagovaranje radi uključivanja pitanja koja se odnose na državljanstvo u ciklus popisa stanovništva i domaćinstava 2020. godine, koji počinje u 2015. godini, uključujući i kroz:
  - Uključivanje preporuke u predstojećoj reviziji Principa i preporuka za popise stanovništva i domaćinstava Odeljenja UN za statistiku;
  - Razgovor sa državnim zavodima za statistiku, u koordinaciji sa UNFPA i regionalnim komisijama UN.
2. Preduzimanje ciljanih istraživanja i studija, koje obuhvataju participativne procene sa pojedincima i grupama bez državljanstva, kako bi se utvrdile razmere apatridije u državama i regionima za koje se zna da imaju populacije apatrida.
3. Javno zagovaranje kod država prednosti prikupljanja nacionalnih podataka o licima bez državljanstva i onima sa neutvrđenim državljanstvom za potrebe upisa u matične knjige, izdavanja isprava, pružanja javnih usluga, održavanja reda i zakona i planiranja razvoja.
4. Prikupljanje, analiza i razmena sa vladama dostupnih podataka o populacijama apatrida koje su sakupili akteri iz građanskog društva.

KOJE POSTOJEĆE OKOLNOSTI MOGU DA OLAKŠAJU REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Najavljene preporuke iz Odeljenja UN za statistiku i regionalnih komisija će se odnositi na uključivanje pitanja o državljanstvu u popisne upitnike.
- Iskustvo stečeno u prethodnim istraživanjima i studijama o populacijama apatrida znači da UNHCR i partneri sada imaju značajna stručna znanja u ovoj oblasti.

KOJE SU PREPREKE ZA REALIZACIJU OVE AKTIVNOSTI?

- Identifikovanje lica bez državljanstva je samo po sebi teško iz više razloga, uključujući i taj da se oni često nerado identifikuju kao apatridi jer nemaju siguran pravni položaj.

Aneks 1

Uzorak modela Nacionalnog plana akcije za ukidanje apatridije

PREGLED:

[U ovom pregledu se:

- daje rezime svrhe Nacionalnog plana akcije;
- prikazuje metodologija korišćena za izradu Nacionalnog plana akcije (uključujući bilo koje konsultacije sa nosiocima interesa);
- predstavljaju konkretne aktivnosti koje su odabrane i razloge za njihov odabir; i
- opisuju svi mehanizmi za praćenje i ocenu.]

AKTIVNOSTI:

Aktivnost: [Odaberi jednu od aktivnosti iz Globalnog akcionog plana.]

Nacionalni kontekst: [Kratak opis istorijskog i trenutnog konteksta problema koji će se rešavati kroz datu aktivnost kao i svih postojećih okolnosti koje mogu da olakšaju sprovođenje Aktivnost i sve prepreke za njenu realizaciju]

AKTIVNOST		
POČETNA POZICIJA	CILJ	KLJUČNI DOGAĐAJI
[Opiši trenutnu situaciju koja će se rešavati kroz datu aktivnost.]	[Opiši krajnji rezultat i datum do kojeg će biti postignut.] Pokazatelj učinka: [Definiši pokazatelj učinka za krajnji rezultat]	[Opiši međurezultat (ključni događaj (e)) kojima će se pomoći ostvarenje cilja i očekivani datum do kada će svaki ključni događaj biti postignut. Svaka aktivnost može imati nekoliko ključnih događaja.]
RADNJE	NADLEŽNI ORGAN	PODRŠKA OD UNHCR-a/ OSTALIH NOSILACA INTERESA
[Opiši aktivnosti koje će biti preduzete da bi se ostvarili ključni događaji (jedna za svaki kvadratić).]	[Navedi organe nadležne za sprovođenje aktivnosti.]	[Opiši vrstu podrške koju će pružiti UNHCR i ostali nosioci interesa za svaku radnju]

Aktivnost: [Odaberi jednu od aktivnosti iz Globalnog akcionog plana.]

Nacionalni kontekst: [Kratak opis istorijskog i trenutnog konteksta problema koji će se rešavati kroz datu aktivnost kao i svih postojećih okolnosti koje mogu da olakšaju sprovođenje Aktivnost i sve prepreke za njenu realizaciju]

AKTIVNOST		
POČETNA POZICIJA	CILJ	KLJUČNI DOGAĐAJI
[Opiši trenutnu situaciju koja će se rešavati kroz datu aktivnost.]	[Opiši krajnji rezultat i datum do kojeg će biti postignut.] Pokazatelj učinka: [Definiši pokazatelj učinka za krajnji rezultat]	[Opiši međurezultat (ključni događaj (e)) kojima će se pomoći ostvarenje cilja i očekivani datum do kada će svaki ključni događaj biti postignut. Svaka aktivnost može imati nekoliko ključnih događaja.]
RADNJE	NADLEŽNI ORGAN	PODRŠKA OD UNHCR-a/ OSTALIH NOSILACA INTERESA
[Opiši aktivnosti koje će biti preduzete da bi se ostvarili ključni događaji (jedna za svaki kvadratić).]	[Navedi organe nadležne za sprovođenje aktivnosti.]	[Opiši vrstu podrške koju će pružiti UNHCR i ostali nosioci interesa za svaku radnju]

Ponovite tabele iz prethodnog teksta za svaku novu aktivnost.

Aneks 2

Najvažniji međunarodni standardi

STANDARD	Aktivnost za koju je važna
UNIVERZALNA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA	
Član 15. 1. Svako ima pravo na državljanstvo. 2. Niko ne sme samovoljno biti lišen svog državljanstva niti prava da promeni državljanstvo.	1-8
MEĐUNARODNI PAKT O GRADJANSKIM I POLITIČKIM PRAVIMA	
Član 16. Svako ima pravo da mu se prizna na svakom mestu pravni subjektivitet.	8
Član 24. 2. Odmah posle rođenja, svako dete mora biti upisano u matičnu knjigu rođenih i nositi neko ime. 3. Svako dete ima pravo da stiče neko državljanstvo.	2,3,7
Član 26. Sva su lica jednaka pred zakonom i imaju pravo bez ikakve diskriminacije na podjednaku zaštitu zakona. U tom smislu, zakon mora da zabranjuje svaku diskriminaciju i da obezbedi svim licima podjednaku i uspešnu zaštitu protiv svake diskriminacije, naročito u pogledu rase, boje, pola, jezika, vere, političkog ili drugog ubeđenja, nacionalnog ili socijalnog porekla, imovnog stanja, rođenja ili svakog drugog stanja.	4
KONVENCIJA O PRAVIMA DETETA	
Član 2. 1. Države članice ove konvencije poštuju i obezbeđuju prava sadržana u Konvenciji svakom detetu pod njihovom jurisdikcijom, bez ikakve diskriminacije i bez obzira na rasu, boju kože, pol, jezik, veroispovest, političko ili drugo ubeđenje, nacionalno, etničko ili socijalno poreklo, imovno stanje, onesposobljenost, rođenje ili drugi status deteta ili njegovog roditelja ili zakonitog staratelja. 2. Države članice preduzimaju sve potrebne mere kako bi se obezbedila zaštita deteta od svih oblika diskriminacije ili kazne zasnovane na statusu, aktivnostima, izraženom mišljenju ili ubeđenju roditelja, zakonitih staratelja ili članova porodice deteta.	4
Član 7. 1. Dete se prijavljuje odmah nakon rođenja i od rođenja ima pravo na ime, pravo na staranje, državljanstvo i, ako je to moguće, pravo da zna ko su mu roditelji i pravo na njihovo staranje. 2. Države članice obezbeđuju ostvarivanje ovih prava u skladu s nacionalnim zakonom i svojim obavezama u skladu s odgovarajućim međunarodnim instrumentima iz ove oblasti, posebno u slučajevima u kojima bi dete inače bilo apatrid.	1,2,3,7

KONVENCIJA O UKIDANJU RASNE DISKRIMINACIJE**Član 5.**

[...]države članice se obavezuju da zabrane i da ukinu rasnu diskriminaciju u svim njenim oblicima i da garantuju pravo svakome na jednakost pred zakonom bez razlike na rasu, boju ili nacionalno ili etničko poreklo, naročito u pogledu uživanja sledećih prava:

d. ostalih građanskih prava, naročito: [...] iii. pravo na državljanstvo.

4

KONVENCIJA O UKIDANJU SVIH OBLIKA DISKRIMINACIJE ŽENA**Član 9.**

1. Države članice priznaju ženama jednaka prava kao i muškarcima da steknu, promene ili zadrže svoje državljanstvo. One se posebno staraju da sklapanje braka sa stranim državljaninom ili promena državljanstva muža za vreme trajanja braka nema automatski za posledicu promenu državljanstva žene, niti da ona postane lice bez državljanstva, odnosno da bude prisiljena da uzme državljanstvo muža.
2. Države članice osiguravaju ženama jednaka prava kao i muškarcima u pogledu državljanstva dece.

3

KONVENCIJA IZ 1954. GODINE O PRAVNOM POLOŽAJU LICA BEZ DRŽAVLJANSTVA**Čitav ugovor**

6

Član 32.

Države potpisnice će što je moguće više olakšati asimilaciju i naturalizaciju lica bez državljanstva. Naročito će uložiti sve napore kako bi se ubrzala procedura naturalizacije i koliko god je moguće smanjili troškovi i dažbine vezani za tu proceduru.

1,6

KONVENCIJA IZ 1961. GODINE O SMANJENJU BROJA SLUČAJEVA APATRIDIJE**Član 1.**

1. Država potpisnica dodeliće svoje državljanstvo licu rođenom na njenoj teritoriji koje bi u suprotnom ostalo bez državljanstva. [...]

2

Član 2.

Za nahoče pronađeno na teritoriji države potpisnice, u odsustvu dokaza koji govore suprotno, smatraće se da je rođeno na njenoj teritoriji od roditelja koji poseduju državljanstvo te države.

2

Član 4.

1. Država potpisnica dodeliće svoje državljanstvo licu koje nije rođeno na teritoriji te države ako bi to lice u suprotnom bilo bez državljanstva, pod uslovom da je prilikom rođenja tog lica jedan od roditelja posedovao državljanstvo te države. [...]

2

Član 9.

Država potpisnica ne može lišiti nijedno lice niti grupu lica državljanstva na osnovu rasne ili etničke pripadnosti, veroispovesti ili iz političkih razloga.

4

STANDARD

Aktivnost
za koju
je važna

Član 10

1. Svaki međunarodni sporazum o prenosu teritorija sklopljen između zemalja potpisnica sadržaće odredbe kojima će se obezbediti da nijedno lice ne ostane bez državljanstva kao rezultat takvog prenosa teritorija. Država potpisnica uložiće sve napore da obezbedi da svaki takav sporazum sklopljen sa državom koja nije potpisnica ove Konvencije sadrži takve odredbe.
2. U odsustvu takvih odredbi, Država potpisnica na koju se prenosi neka teritorija ili koja na neki drugi način stekne teritoriju dodeliće svoje državljanstvo licima koja bi u suprotnom ostala bez državljanstva kao rezultat prenosa ili sticanja teritorije.

5

KONVENCIJA O PRAVIMA LICA SA INVALIDITETOM

Član 18.

1. Države strane ugovornice će priznati osobama sa invaliditetom pravo na slobodu kretanja, slobodan izbor boravišta i na državljanstvo ravnopravno sa drugima, uključujući obezbeđenjem da osobe sa invaliditetom:
  - (a) imaju pravo na sticanje i promenu državljanstva i da ne budu lišene državljanstva samovoljom ili zbog invaliditeta;
  - (b) ne budu lišene, zbog invaliditeta, mogućnosti da pribave, poseduju i koriste dokumentaciju u vezi sa njihovim državljanstvom ili druge identifikacione dokumente ili da koriste odgovarajuće postupke, kao što je imigracioni postupak, koji mogu biti potrebni radi lakšeg ostvarivanja prava na slobodu kretanja;
  - (c) imaju slobodu da napuste svaku zemlju, uključujući njihovu;
  - (d) ne budu lišene, proizvoljno ili na osnovu invaliditeta, prava na ulazak u svoju zemlju.
2. Deca sa invaliditetom biće upisana odmah po rođenju i imaće od rođenja pravo na lično ime, pravo na sticanje državljanstva i, po mogućnosti, pravo da znaju ko su im roditelji i na roditeljsko staranje.

2, 4, 7, 8

MEĐUNARODNA KONVENCIJA O ZAŠTITI PRAVA SVIH RADNIKA MIGRANATA I SVIH ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA

Član 29

Svako dete radnika migranta ima pravo na ime, upis u matičnu knjigu rođenja i na državljanstvo.

2, 7

REZOLUCIJE GENERALNE SKUPŠTINE UN OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA DRŽAVLJANSTVO I APATRIDIJU

A/Res/68/141 od 18. decembra 2013. godine

Generalna skupština [...]

8. Pozdravlja preuzimanje obaveza od strane država u pogledu pristupanja Konvencijama o apatridiji, Konvenciji iz 1954. godine o pravnom položaju lica bez državljanstva i Konvenciji iz 1961. godine o smanjenju broja slučajeva apatridije, kao i preuzimanje obaveza da se povuku rezerve izražene u odnosu na njih, [...] podstiče države koje to još nisu učinile da razmotre mogućnost da pristupe ovim instrumentima, konstatuje rad Visokog komesarijata u vezi sa identifikovanjem lica bez državljanstva, sprečavanjem i smanjenjem apatridije i zaštitom lica bez državljanstva [...]

9, 10

Ostali primeri se mogu naći na: <http://www.refworld.org/docid/4c49aQ2c2.html>

IZVRŠNI KOMITET UNHCR-a, ZAKLJUČAK O IDENTIFIKOVANJU, SPREČAVANJU I SMANJENJU APATRIDIJE I ZAŠTITI LICA BEZ DRŽAVLJANSTVA, BR. 106

Čitav dokument

1, 4, 5, 7,
10**IZVRŠNI KOMITET UNHCR-a, ZAKLJUČAK O UPISU U MATIČNE KNJIGE, BR. 111**

Čitav dokument

7

SAVET UN ZA LJUDSKA PRAVA, PRAVO NA DRŽAVLJANSTVO: ŽENE I DECA, 16. JUL 2012. GODINE, A/HRC/RES/20/4

Čitav ugovor

1, 2, 3, 4,
5, 7**SAVET UN ZA LJUDSKA PRAVA, PRAVO NA DRŽAVLJANSTVO: ŽENE I DECA, 16. JUL 2012. GODINE, A/HRC/RES/20/4**

Čitav dokument

2, 3, 4,
7, 9**KOMISIJA ZA MEDJUNARODNO PRAVO KONVENCIJA O DRŽAVLJANSTVU FIZIČKIH LICA U VEZI SA SUKCESIJOM DRŽAVA**

Čitav dokument

5

AFRIČKA POVELJA O PRAVIMA I DOBROBITI DETETA**Član 6.**

3. Svako dete ima pravo da stekne državljanstvo.
4. Države članice ove Povelje se obavezuju da osiguraju da se njihovim ustavnim zakonodavstvom priznaju načela prema kojima dete stiče državljanstvo države na čijoj je teritoriji rođeno, ako, u trenutku rođenja deteta, ono ne dobije državljanstvo neke druge države u skladu se njenim zakonima.

2, 7

AMERIČKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA**Član 20.**

1. Svako ima pravo na državljanstvo.
2. Svako ima pravo na državljanstvo države na čijoj teritoriji je rođen ako nema pravo ni na jedno drugo državljanstvo.
3. Niko ne sme biti samovoljno lišen svog državljanstvo ili prava da ga promeni.

1, 2, 4

AMERIČKA DEKLARACIJA O PRAVIMA I DUŽNOSTIMA ČOVEKA**Član 19.**

Svako ima pravo na državljanstvo na koje ima pravo po zakonu i da ga zameni ako tako želi, državljanstvom bilo koje druge zemlje koja je spremna da mu da državljanstvo.

1

EVROPSKA KONVENCIJA O DRŽAVLJANSTVU**Član 6.**

1. Svaka država ugovornica treba da predvidi svojim unutrašnjim pravom da njeno državljanstvo stiču po zakonu sledeća lica:
  - a. deca čiji jedan od roditelja ima, u vreme rođenja te dece, državljanstvo te države ugovornice, uz bilo kakav izuzetak koji može biti predviđen njenim unutrašnjim pravom u odnosu na decu rođenu u inostranstvu. Što se tiče dece čije se roditeljstvo utvrđuje priznavanjem, sudskom naredbom ili sličnim postupcima, svaka država ugovornica može da predvidi da dete stiče njeno državljanstvo po okončanom postupku utvrđenom njenim unutrašnjim pravom;
  - b. nahočad nadjena na njenoj teritoriji koja bi inače bila apatridi..
2. Svaka država ugovornica treba da predvidi u svom unutrašnjem pravu da njeno državljanstvo mogu da steknu deca rođena na njenoj teritoriji koja pri rođenju ne steknu neko drugo državljanstvo. [...]
4. Svaka država ugovornica treba da olakša svojim unutrašnjim pravom sticanje njenog državljanstva sledećim licima: [...]
  - g. licima bez državljanstva i priznatim izbeglicama koje zakonito borave na njenoj teritoriji.

1, 2, 6

KONVENCIJA SAVETA EVROPE O IZBEGAVANJU APATRIDIJE U VEZI SA DRŽAVNOM SUKESIJOM**Član 2.**

Svako ko je, u trenutku državne sukcesije, imao državljanstvo države prethodnice i ko je ili bi ostao bez državljanstva usled državne sukcesije, ima pravo na državljanstvo neke države, u skladu sa sledećim članovima.

Član 3.

Država o kojoj je reč mora preduzeti sve odgovarajuće mere kako bi sprečila da lica koja su, u trenutku državne sukcesije, imala državljanstvo države prethodnice, ostanu bez državljanstva zbog sukcesije.

5

KONVENCIJA ZAJEDNICE NEZAVISNIH DRŽAVA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA**Član 24.**

1. Svako ima pravo na državljanstvo.

1-8

PAKT O PRAVIMA DETETA U ISLAMU**Član 7.**

1. Dete, od rođenja, ima pravo na dobro ime, da bude prijavljen kod nadležnih organa, da mu se utvrdi državljanstvo i da zna svoje roditelje, sve svoje rođake i majku iz hraniteljske porodice.
2. Države potpisnice Pakta će čuvati elemente detetovog identiteta, uključujući, njegovo / njeno ime, državljanstvo, i porodične odnose u skladu sa njihovim domaćim zakonima i učiniće svaki napor da se reši pitanje apatridije za svako dete rođeno na njihovim teritorijama ili dete njihovih državljana rođeno izvan njihove teritorije.
3. Dete nepoznatog porekla ili dete čiji je pravni položaj izjednačen sa tim ima pravo na starateljstvo i negu, ali bez usvajanja. On ima pravo na ime, titulu i državljanstvo.

2, 7

ARAPSKA POVELJA O LJUDSKIM PRAVIMA**Član 29.**

1. Svako ima pravo na državljanstvo. Niko ne sme biti samovoljno ili nezakonito lišen svog državljanstva.
2. Države članice preduzimaju one mere koje smatraju celishodnim u skladu sa svojim domaćim zakonima o državljanstvu, kako bi omogućile da dete stekne državljanstvo majke, imajući u vidu, u svim slučajevima, najbolji interes deteta.

1, 3, 4

DEKLARACIJA ASEAN-a O LJUDSKIM PRAVIMA**Član 18.**

Svako ima pravo na državljanstvo u skladu sa onim što je propisano zakonom. Niko ne sme biti samovoljno lišen takvog državljanstva niti mu sme biti uskraćeno pravo da promeni to državljanstvo.

1-8

ORGANIZACIJA AMERIČKIH DRŽAVA, REZOLUCIJA GENERALNE SKUPŠTINE, AG/RES. 2826 (XLIV-O/14), SPREČAVANJE I SMANJENJE APATRIDIJE I ZAŠTITA LICA BEZ DRŽAVLJANSTVA U AMERIKAMA, 4. JUN 2014. GODINE**Čitav ugovor**6, 7, 9,
10

“Apatridija je apsolutno kršenje ljudskih prava pojedinca. Bilo bi duboko neetički produžavati patnju koju ona uzrokuje kada su rešenja tako jasno na domak ruke. U ovom Globalnom akcionom planu izložena je strategija za konačno ukidanje ove ljudske patnje u roku od 10 godina. Računam na vašu podršku i pomoć kako bismo ovaj ambiciozni cilj pretvorili u stvarnost.”

Antonio Gutereš (Antonio Guterres),
Visoki komesar Ujedinjenih nacija za izbeglice